

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 177/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri s. r. o., Žilinská cesta 130, Piešťany, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Kvasnica, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 281/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting &

Communication, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 281/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 8. októbra 2015 sťažovateľka podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu (ďalej len „návrh“), ktorým si uplatňovala pohľadávku voči dlžníkovi: [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „dlžník“), ktorú jej dlžník nezaplatil, a preto žiadala, aby súd zaviazal dlžníka zaplatiť sťažovateľke sumu 28 073,06 € s príslušenstvom (ďalej len „žalovanú sumu“) a trovy konania v sume 2 751,83 €.

Z dôvodu podaného návrhu je okresným súdom vedené „*pod sp. zn. 9 C/281/2015 súdne konanie vo veci sťažovateľa, t. j. žalobcu proti žalovanému – Dlžníkovi o zaplatenie 28.073,06 € spolu s príslušenstvom...*“.

Sťažovateľka 10. mája 2016 zaslala okresnému súdu žiadosť o rozhodnutie vo veci alebo nariadenie termínu pojednávania (ďalej aj „žiadosť“), ktorou sa domáhala, aby okresný súd v tejto veci konal, t. j. aby vydal platobný rozkaz alebo nariadil termín pojednávania.

Keďže ani po zaslaní žiadosti nebolo v tejto veci sťažovateľky rozhodnuté a ani nebolo nariadené pojednávanie, sťažovateľka 25. augusta 2016, t. j. po dobe dlhšej ako desať mesiacov odo dňa odoslania návrhu, zaslala okresnému súdu opätovnú žiadosť o rozhodnutie vo veci alebo o nariadenie termínu pojednávania, ktorou sa opätovne domáhala, aby okresný súd v tejto veci konal, t. j. vydal platobný rozkaz alebo nariadil termín pojednávania.

Pretože „... ani po zaslaní Opätovnej žiadosti nebolo v tejto veci rozhodnuté vydaním platobného rozkazu a ani nebolo vytyčené pojednávanie, t.j. súd nereagoval na Žiadosť ani na Opätovnú žiadosť, sťažovateľ dňa 12. 12. 2016, t. j. po dobe dlhšej ako 14 mesiacov odo dňa odoslania Žaloby, zaslal do rúk predsedovi Okresného súdu Čadca, [REDACTED], sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov...

Sťažovateľ dňa 31. 01. 2017 obdržal od predsedu Okresného súdu Čadca odpoveď na Sťažnosť, v ktorej boli uvedené všetky kroky, ktoré Okresný súd Čadca vykonal v tomto Súdnom konaní. Vzhľadom na tieto kroky predseda Okresného súdu Čadca uviedol, že v Súdnom konaní boli spôsobené zbytočné prieťahy v konaní spôsobené postupom súdu, pričom za účelom nápravy nariadil dohľad nad vecou.“.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Okresný súd Čadca napriek nariadenému dohľadu doposiaľ o veci nerozhodol vydaním platobného rozkazu tak, ako to vo svojej Žalobe sťažovateľka navrhovala a ani nenariadil vo veci pojednávanie.“

Ďalej sťažovateľka uvádza, že „Protiprávny stav, zapríčinený konaním, resp. nečinnosťou Okresného súdu Čadca, spočíva v tom, že ani po uplynutí doby dlhšej ako 22 mesiacov odo dňa kedy sťažovateľ podal na Okresný súd Čadca Žalobu, nebolo o podanej Žalobe sťažovateľa do dnešného dňa právoplatne rozhodnuté, a to z toho dôvodu, že Okresný súd Čadca, do dnešného dňa nevydal meritórne rozhodnutie vo veci a ani nevytyčil termín pojednávania na prejednanie tejto veci.

Postupom Okresného súdu Čadca, na základe ktorého došlo k prieťahom v konaní vedenom pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 9 C 281/2015, sa sťažovateľ dostal do právneho stavu neistoty ohľadom toho, ako súdne konanie vyvolané Žalobou sťažovateľa skončí. Sťažovateľ je teda neustále v právnej neistote ohľadom toho, či bude Dlžník zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi žalovanú pohľadávku.

Sťažovateľ má za to, že je neprípustné, aby rozhodovanie o žalobe na zaplatenie finančnej sumy proti Dlžníkovi, ktorý nie je ani spotrebiteľom (t. j. nejedná sa o spor so slabšou stranou), trvalo vyše 22 mesiacov (t. j. takmer 2 roky). Sťažovateľ má za to,

že rozhodnutie o zaplatení peňažnej sumy je úkon, ktorý sa nevyznačuje právnou ani faktickou zložitou a konania o zaplatenie peňažnej sumy tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, ktorým je aj porušovateľ, a preto má za to, že doba 22 mesiacov, počas ktorej je už Súdne konanie vedené, je neprimerane dlhá, vzhľadom na to, že toto konanie sa nevyznačuje žiadnou právnou ani faktickou zložitou.

Sťažovateľ má za to, že Okresný súd Čadca v Súdnom konaní nepostupuje adekvátne, čo má za následok vzniknuté zbytočné prietahy v konaní. Predovšetkým má sťažovateľ za to, že je neprípustné, aby súd zaslal Žalobu na vyjadrenie žalovanému po uplynutí doby dlhšej ako desať mesiacov odo dňa jej doručenia súdu (tak, ako to vyplýva z odpovede Okresného súdu Čadca na sťažnosť zo dňa 23. januára 2017), a to až následne po tom čo súdu bolo doručená Opätovná žiadosť, t. j. na Žiadosť súd absolútne nereagoval a nevykonával žiaden úkon za účelom zrýchlenia konania.

Nakoľko Okresný súd Čadca nielenže právoplatne nerozhodol o sťažovateľovej žalobe, ale doposiaľ nevydal žiadne meritórne rozhodnutie vo veci, nenariadil pojednávanie na prejednanie veci a pravdepodobne ani nedoručil Dlžníkovi Žalobu na vyjadrenie, došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a preto sťažovateľ nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ podaním Žiadosti, Opätovnej žiadosti ako i Sťažnosti sa aktívne domáhal urýchlenia konania, a vyčerpal všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii, aby došlo k nastoleniu právnej istoty ohľadom jeho práva na zaplatenie sumy 28.073,06 € spolu s príslušenstvom.

Vyššie uvedený postup Okresného súdu Čadca do účinnosti Občianskeho súdneho poriadku bol nielen v rozpore s § 100 Občianskeho súdneho poriadku, ale zároveň, nakoľko nie je doposiaľ rozhodnuté, dochádza v súčasnosti k porušovaniu základných zásad zakotvených v čl. 2 a čl. 17 Civilného sporového poriadku, t. j. zásady právnej istoty a rýchlosti konania, nakoľko Okresný súd Čadca nepostupuje tak, aby ochrana práv sťažovateľa bola rýchla a účinná.

Okresný súd Čadca svojou nečinnosťou spôsobuje zbytočné prietahy v konaní, v dôsledku ktorých dochádza k sústavnému porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky a k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tento stav má za následok právnu neistotu sťažovateľa, týkajúcu sa jeho práva na zaplatenie sumy 28.073,06 € spolu s príslušenstvom voči Dlužníkovi nakoľko k stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu, čo konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky aj vo svojich rozhodnutiach (ÚS 221/04, ÚS 725/2014, II. ÚS 154/2014, III. ÚS 116/02), čo predpokladá prinajmenšom vydanie meritórneho rozhodnutia vo veci.“.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 281/2015 porušil základné právo spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Čadca v konaní, vedenom pod sp. zn. 9 C 281/2015, prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. priznáva právo na primerané finančné zadostučinenie v sume 1.000,- Eur (slovom: jedentisíc euro), ktoré jej je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Čadca je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 374,81 € (2 úkony právnej služby – prevzatie a prvá porada s klientom, písomné podanie – sťažnosť zo dňa 25. 04. 2017 – 2 x 147,33 €, t. j. 294,66 €, 2 paušálne sumy náhrad 2 x 8,84 €, t. j. 17,68 € a 20 % DPH 62,47 €) v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že prieťahy v napadnutom konaní jej spôsobujú: „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania“.

V tejto sume sťažovateľka zohľadnila najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky „spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty

a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci, ďalej nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocite právnej neistoty ohľadom toho ako bude súdne konanie skončené a či bude Dlžník zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi žalovanú sumu, nakoľko až do doby pokým Okresný súd Čadca právoplatne nerozhodne sťažovateľ nedisponuje žiadnym spôsobom, ktorým by docielil, aby Dlžník zaplatil svoj dlh, t. j. žalovanú sumu, sťažovateľovi.“.

Sťažovateľka je toho názoru, že „len vyslovenie porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote nebude dostatočným zadosťučinením ani opatrením a nebude tak dovŕšená ochrana jeho porušených práv, nakoľko sťažovateľ poukázal na prietahy v súdnom konaní, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu sťažovateľových práv, a to Sťažnosťou, ktorou sa zároveň domáhal, aby Porušovateľ odstránil tieto prietahy, avšak Porušovateľ nevykonal opatrenia smerujúce k tomu, aby prestal porušovať sťažovateľove práva.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto k rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Ústavný súd však vo svojej judikatúre už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci samej rozsudkom zo 7. decembra 2017.

Z uvedeného vyplýva, že po podaní sťažnosti podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov a po podaní sťažnosti ústavnému súdu okresný súd prijal opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany základného práva sťažovateľky.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého ak sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečí v rámci všeobecného súdnictva, tak ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08), pričom v okolnostiach posudzovaného prípadu táto skutočnosť zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

Námietka sťažovateľky je založená na argumente, že v napadnutom konaní zatiaľ nebolo nariadené pojednávanie, resp. okresný súd v napadnutom konaní dosiaľ nerozhodol.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že tieto skutočnosti ešte samy osebe nemôžu viesť k záveru, že okresný súd bol vo veci dosiaľ úplne nečinný. Za podstatnú pre posúdenie veci však ústavný súd považuje aj skutočnosť, že od podania žaloby (8. októbra 2015) do vydania rozhodnutia v merite veci (7. decembra 2017) uplynulo len 26 mesiacov.

Ústavný súd preskúmal obdobie od podania žaloby okresnému súdu do okamihu, keď okresný súd vydal v merite veci rozhodnutie, a dospel k záveru, že z ústavnoprávneho hľadiska toto obdobie ako celok (aj keď bolo poznačené počiatočným obdobím nečinnosti

okresného súdu) vzhľadom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci – spor o zaplatenie dlžnej sumy – a povahu (neprivilegovaný typ konania) nemožno posúdiť ako také, ktoré by mohlo reálne založiť kvalifikovaný záver o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prípadnom prijatí tejto sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2018